

8 1945 ze skutku m (7)

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

MEMORIAL
General Marii Wittek

2 fot. u mundurze

Wł

Szerecini

LWP

adres:

78-600 Kated

Kapral

KOWALSKA Genowefa
zam. Kijak od 1948

1088 / WSK
1

J. 1088 | WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — Kowalska
Benorefa
zam. K1 | AK

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa ✓ k. 2, s. 4
I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora ✓ k. 4, s. 5
I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

- III/1 – dot. rodziny relatora ✓ k. 1, s. 1
III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —
III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —
III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....
.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓ 1

VI. Fotografie ✓ zob. też: 1/2 - 1

I. Relacja:

- Relacja własna Genowefy Kijak z d. Kowalskiej według schematu relacji o wojennej służbie Kobiet - żołnierzy 5 I i II Armii W. P. w l. 1939-1945. Msp/rkp. z dn. 17.02.1978

Podpis - oryginał. k. 2, s. 1-4.

**Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy
w I i II Armii Wojska Polskiego
w latach 1939-1945**

Relację można również sporządzić w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu, ale nie rozdzielać opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko / także panieńskie z datą zmiany /, imiona zmiana na „KIJAK” w 1948r.
KIJAK GENOWEFA z d. KOWALSKA
2. Data i miejsce urodzenia / w przypadku wsi podać powiat /
25 stycznia 1926 KORZEC woj. wotynskie
3. Imiona rodziców, nazwisko panieńskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej
FELIKS, KAMILA KOWALSKA z d. TUROWSKA
ojciec leśnik
matka - gospodyni domowa
4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu
KIJAK GENOWEFA

78-600 WALECZ

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie / nazwy szkół i lata ich ukończenia /
SZKOŁA PODSTAWOWA W KORCU UKOŃCZONE 6 KLAS W 1939
2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem
LEŚNICZÓWKA KOŁO KORCA
3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem / nauka, praca - jaka ?/
UCZENNICA SZKOŁY PODSTAWOWEJ
4. Przynależność do ZHP, PWK, PCK, Związek Młodzieży Wiejskiej, Sodalicja Mariańska

II/2

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna.

powołana w kwietniu 1944r. do szkoły telegrafistów w Żytomierzu. Po kursie 10-cio miesięcznym wysłana na front do III Samodzielnego Pułku Moździerzy jako telegrafistka na radiostacjach dużej mocy

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji / jakiej ? /

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? / wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu - charakter pracy /

2. Moja droga do wojska polskiego / mobilizacja, zaciąg ochotniczy /
mobilizacja

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania.

kwiecień 1944 do listopada 1945

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

II Zapasowy Pułk Telegrafistek

III Samodzielnym Pułk Moździerzy

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska w wojsku

telegrafistka na radiostacjach dużej mocy - kapral

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku / szkoły, kursy, itp. /

musztra i zapoznanie z rodzajami broni

7. W jakich bitwach brała udział / miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ? /

IV 1945 - 7.V 1945 nad Nysą Łwicyką uszkodzenie słuchu, wypadnięcie dysku kręgowego i szyjnego, złamanie lewej ręki

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji i obecnie / data /

Kapral listopad 1945

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

Odnaka Grunwaldska 22.06.1947

Medal ze Warszawy 22.06.1947

Na Polu Chwały

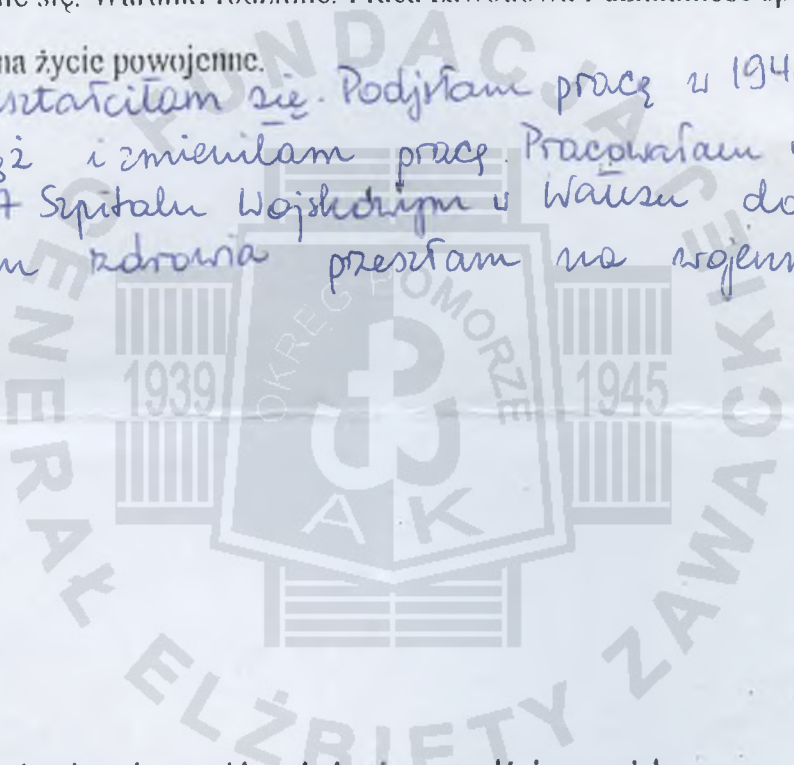
księzeczka (legitymacje) zagubiona

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ

szkolenia wojskowego na życie powojenne.

Powojnie nie kształciłam się. Podjąłam pracę w 1946. W roku 1948
współpracowałam na magazynie i zmieniałam pracę. Pracowałam w magazynie
aptecznym w 107 Szpitalu Wojskowym w Warszawie do 1947. Ze
względów na stan zdrowia przesłam na wojenną rentę inwalidz-
ką.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się po wyjściu z wojska.

trudności mieszkaniowe

3. Obecne źródło utrzymania / emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy

wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa /

renta inwalidy wojennego I grupa

4. Obecny stan zdrowia

5. Z jakiego rodzaju służby zdrowiu korzystała

wojskowa służba zdrowia 107 Garnizonowy Szpital
Wojskowy w Walsztanie

6. Czy była represjonowana po wojnie / sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo,
okoliczności, data, miejsce /

zakazana emigracja cywilna (po różnym pobycie
w Kanadzie i USA) i kilkakrotnie przesłuchiwana w 1983,
1984, 1985

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególne
sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci - ich wykształcenie, zawody,
zajmowane stanowiska.

rodzice nie żyją brat Wacław Kowalski
szingiel w AK brat Kazimierz Kowalski szingiel w Siedmiogrodzie
żyje brat Czesław oraz siostry Helena i Romualda
mąż nie żyje od 1972 roku. Dzieci mam troje: córka
pielęgniarka, syn technik mechanik, drugi syn technik
elektronik

Pożądane załączenie:

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii
wrześniowej oraz okresu wojennego.
- wykaz książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki
relacji i o jej formacji.

Czytelny podpis

Krzysztof Głowacki

Data 17 lutego 1998

i) 2 - Dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora:

- Kserokopia Książęski wojskowej Kowalskiej Genowefy Nr 0181 z dn. 18. III. 1945. Kserokopia, fotogr. K. 2, s. 1-3.
- Nadanie Kowalskiej Genowefie Medalu za Warszawę 1939-1945 Nr 059545, Świecicki, 22 czerwca 1947r. Kserokopia, K. 1, s. 4.
- Nadanie Kowalskiej Genowefie Odznaki Gwiazdki nr 208553, Świecicki 22 czerwca 1947r. Kserokopia, K. 1, s. 5.

Odcisk
pieczęci

Nowalska Jeronima
Własnoręczny podpis posiadacza książeczki

Nowalska Jeronima
Nazwisko, imię i imię ojca

Wiarygodność podpisu stwierdzam

Przestrzegaj przepisów i chroń książeczkę
wojskową.

I. EWIDENCJA WOJSKOWA

I/2/1713

1. Data urodzenia	<i>25. I. 1926</i>
2. Kategoria wojskowa	
3. Rodzaj broni	<i>Łączności</i>
4. Podof. szereg.	<i>podoficer</i>
5. Nr. specjaln. wojskowej	<i>46</i>
6. Nazwa spec. wojskowej	<i>radistka</i>
7. wojskowa	<i>radistka</i>
8. Stopień wojskowy	<i>Kapral z 1945.</i>

J. Perwoda, Pułk 44. oddziału

ŁŻBIETY

J12/2

Str. 0181 z dn. 18. VII. 1945

Udział w walce:

IV. 45 - 7. V. 45. 1. Ubranie

front - kupa - wore. do
doby.

Rejonowy Zarząd Wzrostu

1939
Polski
Kierownik Kuchni

Pa strażnik A-nej str
lawa warwisko "Kowal
cz wprzawo "Kijak"

17/2/3

Na jakie jeszcze stanowisko w/g opinii
Dowódcy, nadaje się w czasie wojny.

.....
.....
.....

M. P.

Dowódca Jednostki

Dnia ..... 19..... r.

V. ZŁOŻENIE PRZYSIĘGI WOJSKOWEJ

Data 13. IX. 1944

Jedn. Wojsk. 3 Zap. pułk Łycz.

D-ca Jedn. 1. Tichonowicz Kpt.
Stopień wojsk. i nazwisko

M. P.

Lublin

I/2/4 7/9

NA PODSTAWIE DEKRETU PREZYDIUM
KRAJOWEJ RADY NARODOWEJ
Z DN. 26 PAZDZIERNIKA 1945 R.
MINISTER OBRONY NARODOWEJ
nadał:

Ob. *kapr. Kowalskiej
Golonowej, c. Feliksa*

odznaczenie wojskowe:

MEDAL ZA WARSZAWĘ
1939-1945

Rejonowy Komendant Uzup...
(Stawowski)
[Signature]
(-)
(podpis wroczenia)

enia bohaterkiej historii Warszawy w wojnie
ezdica, historii zolnierza, który bronil Stolicy
roku, walczyl nieugięcie w okresie okupacji
tragicznym powstaniu, a także celem upamię-
go upamięnienia Warszawy przez Odrodzone
sojuszu z Armią Czerwoną oraz celem na-
ków tych walk o Stolicę ustanawia się od-
ze pod nazwą:

MEDAL ZA WARSZAWĘ
1939-1945

Nr. **059545**
Szczecinek

Dn. **22 czerwy 1947 r.**

o ustanowieniu Medalu za Warszawę.)

W ROBL 1410 data 15 lipca, poleca
skle smoleńskie, kijowskie, czeskie
jednolity sroczku na polach C. r.
z śmiertelnym urąganiem Słowiań
W ROBL 1945, kiedy bohaterką u-
ronała Krajowa Rada Narodowa, z
przy ramieniu z żołnierzem radzieck
czeka na gwiazd
Na wszystkich polach walki i na z
gali i przez blisko 6 lat po bohat
uroził. Po latach ciężkiej walki z
jace polnosć, z wielkim Zaprzęciem
grom i Niemcy, ranoć szał przed
skim. Drugi Czarny przyszedł oje
i powrot Ziemi Zachodni
Odznaka Czarnobiałka jest symbolem

FRAGMENT Z OBRAZU „GRUNWALD” JANA MATEJKI

W ROKU 1410 dnia 15 lipca, połączone wojska polskie, litewskie, smoleńskie, kijowskie, czeskie i morawskie, silne swoją jednością stoczyły na polach Grunwaldu zwycięski bój z śmiertelnym wrogiem Szwabszczyzny — krzyżakami.

W ROKU 1945, kiedy bohaterstwa walką Narodu polskiego kierowała Krajowa Rada Narodowa, żołnierz polski walcząc ramie przy ramieniu z żołnierzem radzieckim, stanął z nim jako zwycięzca na groziach Berlina.

Na zwycięskich polach walki i na ziemi ojczyzny Polacy zmagali się przez blisko 6 lat po bohaterstwa ze swoim odwiecznym wrogiem. Po latach ciężkiej walki z Niemcami, narodziła się wolność, z wielkim Związkiem Radzieckim na czele, rozgromiły Niemcy, ratując świat przed barbarzyństwem faszystowskim. Drugi Grunwald przyniósł ojczyźnie wolność, demokrację i powrót Ziemi Zachodnich do Macierzy.

Odznaka Grunwaldzka jest symbolem zwycięstwa nad Niemcami.

17/245 7/9
ROZRAZEM Z DNIA 22 LIPCA 1945 ROKU

NACZELNY DOWÓDCA WOJSKA POLSKIEGO

nadał:

uczestnikowi walki zbrojnej z Niemcami
w latach 1939 - 1945

*Kapitan Kowalska
Grunwaldzka r. Feliksa*

ODZNAKĘ GRUNWALDZKĄ

Wojenny Komendant Umiejętności

(podpis wręczającego)

Musiak, por.

(stopień)

Nr 208553

Szczecinek 22 LIPCA 1947

dn

1946 r.

III/1. Materiały dotyczące rodziny relatorów

- Zaświadczenie Centralnego Archiwum Wojskowego Nr 2908/K
IV/A) z dn. 28.05.1992 o śmierci Kazimiera Kowalskiego
(brata G. Kowalskiej), kościelnikowa poległego 17.04.1945 r.
Kserokopia. K. 1, s. 1.

CENTRALNE ARCHIWUM
WOJSKOWE

Nr. 2908/k

IV/AJ

dnia 2 05- 191992

ZASWIADCZENIE

00-910 Warszawa 72

WYDAJE SIĘ TYLKO RAZ –
POSŁUGIWAĆ SIĘ ODPISAMI

Zaświadcza się na podstawie dokumentów archiwalnych, że Ob.

K a z i m i e r z - - -

K O W A L S K I s. Feliksa

ur. 1922 r. - - - - -

(imię, nazwisko i imię ojca)

(data urodzenia)

pełnił służbę w Wojsku Polskim w 13 Pułku Artylerii Samochodowej i w dniu
17.IV.1945 r. poległ na Polu Chwały. Nazwisko w/w zostało upamiętnione
na Cmentarzu w Siekierkach woj.szczecińskie. - - - - -

Niniejsze zaświadczenie wydaje się dla celów urzędowych

Podstawa: sygn. akt CAW, III.260 t.55 s.6 poz.34

JOZEF CAW

[Handwritten signature]

MON-CAW-kw/I. WDL, zam. 888 z 76/77. CW-79908

Kazimierz Kowalski Brat Gminy

J. 1088/WSK

LHP

KOUALSKA Genocida

zam. K17AK

vypisy ze zrodel (mazurske karty
informacne): 1

i

nr. 1088/WSK

LWP

KONKURS Genocida

zaw. K19AK

2r. Relacja

1939

1945

B. Rojek 2014

T. 1088/IVSK

LWP

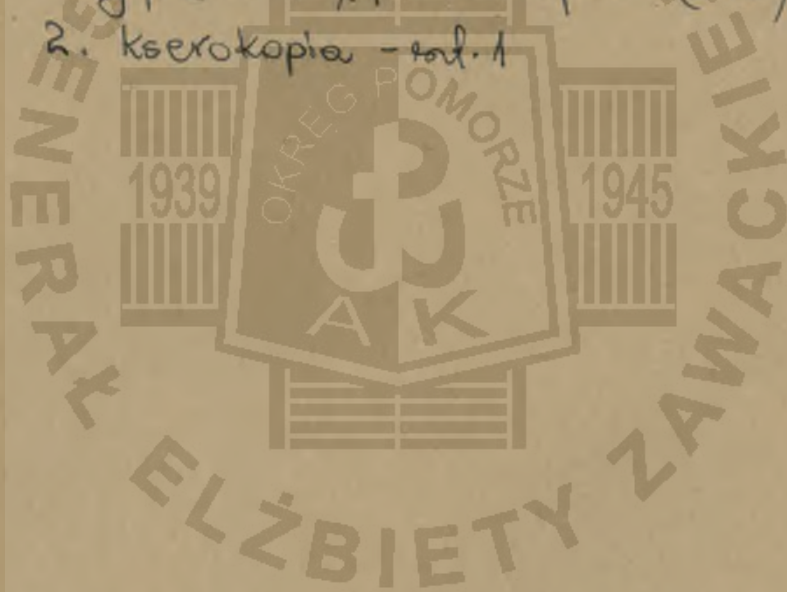
KOWALSKA Genowefa

Zam. Kijak

VI. Fotografie

1. zdj. legitym. w mundurze LWP, 1944
oryg. (4x3,3) ^{str. 1} plus 1 reprobl. (4x6) str. 1
2. kserokopia - str. 1

1. WSK

Jeczki osobowe

2. T. 1088/WSK

3. oryg., 3,5 x 4
4

5. Kowalska Genowefa

6. N.N. zam. Kijak

7. brak

8. Uwagi; opis na odwrocie fot. sporządzony
przez K.G. VII. 1944. Genowefa Kowalska
zam. Kijak

LWP

oryginał

reprodukcja

J. Świt. 2010r.

KOWALSKA Genowefa

